YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. február 25. [1]

C-159/15. sz. ügy

Franz Lesar
kontra
Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamt

(a Verwaltungsgerichtshof [közigazgatási bíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Szociálpolitika — 2000/78/EK irányelv — A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód — A 2. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja — A 6. cikk (2) bekezdése — Az egykori köztisztviselők nyugdíjjogosultságának meghatározása — Tanulmányi idők vagy szerződéses közszolgálati alkalmazottként teljesített idők, amelyek tekintetében kötelező nyugdíjbiztosítási járulékot kellett fizetni — Figyelembevétel — A 18. életév betöltését megelőzően teljesített ezen idők kizárása”

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv [2] 2. cikke (1) bekezdésének, (2) bekezdése a) pontjának, valamint 6. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2. Ezt a kérelmet a F. Lesar és a Beim Vorstand der Telekom Austria AG eingerichtetes Personalamt (a Telekom Austria Aktiengesellschaft igazgatótanácsa mellett működő személyzeti hivatal; a továbbiakban: személyzeti hivatal) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az, hogy ez utóbbi megtagadta azoknak a tanulmányi és szolgálati időknek F. Lesar nyugdíjjogosultságának kiszámítása tekintetében történő beszámítását, amelyeket ő 18. életévének betöltését megelőzően teljesített.

3. A jelen indítványban arra teszek majd javaslatot, hogy a Bíróság az alapügy tárgyát képező szabályozást inkább a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésére, és ne ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel vizsgálja. Elemzésem végén arra a következtetésre fogok jutni, hogy az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely a nyugdíjjogosultság megszerzése és az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása szempontjából kizárja a köztisztviselő 18. életévének betöltését megelőzően teljesített tanulmányi és szolgálati időket, amennyiben e szabályozás célja az, hogy a köztisztviselői nyugdíjrendszeren belül az e rendszerbe történő belépés és az e rendszer keretében nyújtott nyugdíjellátásokra való jogosultság korhatárának az egységes meghatározását biztosítsa.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.

I – **Jogi háttér**

A – *A 2000/78 irányelv*

4. A 2000/78 irányelv célja, 1. cikke értelmében, „a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel”.

5. Ezen irányelv 2. cikke így szól:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján [helyesen: hasonló helyzetben lévő másik személyhez képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni] az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján;

[...]”

6. Az említett irányelv 6. cikkének szövege a következő:

„(1) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha a nemzeti jog keretein belül egy törvényes cél által objektíven és észszerűen igazolt, beleértve a foglalkoztatáspolitikát, a munkaerő-piaci és a szakképzési célkitűzéseket, és ha a cél elérésének eszközei megfelelők és szükségesek [helyesen: ha – a nemzeti jog keretein belül – jogszerű céllal, többek között jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerő piaci vagy szakképzési célokkal objektív és észszerű módon igazolható, valamint ha e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek].

Az ilyen eltérő bánásmód magában foglalhatja, többek között:

a) a foglalkoztatáshoz és a szakképzéshez történő hozzájutás külön feltételekhez kötését, külön foglalkoztatási és munkafeltételeket, beleértve az elbocsátási és javadalmazási feltételeket, a fiatalok, az idősebb munkavállalók és a tartásra kötelezett személyek szakmai beilleszkedésének elősegítése vagy védelmük biztosítása céljából;

b) a foglalkoztatáshoz vagy bizonyos foglalkoztatáshoz kapcsolódó előnyökhöz való hozzájutás minimumkorhatárhoz, szakmai tapasztalathoz vagy szolgálatban eltöltött időhöz kötését;

[...]

(2) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben a rendszerbe történő belépés korhatárhoz kötése, továbbá a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság – beleértve az ilyen rendszerek alapján a foglalkoztatottak vagy a foglalkoztatottak csoportjai, illetve kategóriái részvételének különböző életkorhoz kötését – és az ilyen rendszerekkel kapcsolatos biztosításmatematikai számításokban az életkor használata nem jelent az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést, feltéve, hogy ez nem eredményez a nemi hovatartozáson alapuló hátrányos megkülönböztetést.”

B – *Az osztrák jog*

7. A szövetségi köztisztviselők, túlélő hozzátartozóik és családtagjaik nyugdíjjogosultságáról szóló 1965. november 18-i törvény (a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény) (Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen [Pensionsgesetz 1965] BGBl., 340/1965; a továbbiakban: 1965. évi PG)[3] 53. és 54. §-ának szövege az alapügy tényállásának megvalósulása idején az alábbi volt:

„A szolgálatba lépést megelőzően teljesített, figyelembe veendő idők

53. §

(1) A szolgálati idővel egyenértékűnek tekinthetők a (2)–(4) bekezdésben felsorolt idők, amennyiben megelőzik a nyugdíj szempontjából tekintetbe vehető szövetségi szolgálati idő kezdőnapját. Ezen időket nyugdíjszerző időkként kell figyelembe venni.

(2) Az alábbi időket kell beszámítani:

a) szolgálati, tanulmányi jogviszonyban vagy egyéb munkaviszonyban belföldi közjogi munkáltatónál teljesített idő,

[...]

h) [...] középiskolában, felsőoktatási intézményben, akadémián vagy hasonló oktatási intézményben befejezett belföldi vagy azzal egyenértékű tanulmányok ideje, amennyiben a törvény által megengedett legrövidebb időt nem lépték túl,

[...]

k) szakképzés keretében teljesített idő, amennyiben ez a képzés a köztisztviselő alkalmazásának előfeltétele volt, vagy arra egy nemzeti közjogi munkáltatónál került sor,

l) [az 1955. szeptember 9-i társadalombiztosítási törvénykönyv (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz)[4] 2004. december 31-én hatályos változata] rendelkezéseinek értelmében nyugdíjbiztosítási járulékfizetési kötelezettséget keletkeztető alkalmazásban töltött idő,

[...]

A beszámítás kizárása és lemondás

54. §

[...]

(2) Nem számíthatók be az alábbi, szolgálati idővel egyenértékű idők:

a) a köztisztviselő 18. életévének betöltése napját megelőzően teljesített idők; ez a korlátozás nem vonatkozik az 53. § (2) bekezdésének a), d), k) és l) pontja szerint beszámítandó időkre, ha ezen időkre a társadalombiztosítási rendelkezések szerint átviteli díjat kell fizetni;

3 — BGBl. 340/1965, a továbbiakban:PG 1965.

4 — BGBl. 189/1955, a továbbiakban: ASVG.

[...]

(5) A (2) bekezdés a) pontjának második tagmondata csak azokra a köztisztviselőkre vonatkozik, akikre a 88. § (1) bekezdése nem alkalmazandó [...]”

8. A PG 1965 alapügy tényállása megvalósulásának idején hatályos változata 88. §-ának (1) bekezdése olyan köztisztviselőkre vonatkozik, akik 1995. május 1-je előtt valamely osztrák területi önkormányzattal létesítettek közszolgálati jogviszonyt, és a közszolgálatba lépés időpontjától a közszolgálatból történő kilépésük időpontjáig folyamatosan közszolgálati jogviszonyban álltak ezen osztrák területi önkormányzattal.

II – **Az alapjogvita és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

9. F. Lesar 1949. június 3-án született. 14 és 18 éves kora között (az 1963. szeptember 9. és 1967. március 8. közötti időszakban) tanulmányi szerződéssel dolgozott a szövetségi állam posta- és távíró-igazgatóságánál (Post und Telegraphenverwaltung des Bundes). Ezután 1967. március 9-től szerződéses köztisztviselői alkalmazotti jogviszonyban állt a szövetségi állammal. Munkájával párhuzamosan az 1967. szeptember 14-től 1972. február 17-ig terjedő időszakban újból tanulmányokat folytatott a dolgozók szövetségi gimnáziumában. 1972. július 1-jén közszolgálati jogviszony keretében a szövetségi állam (Bund) szerződéses alkalmazottja lett.

10. Köszolgálatba lépését megelőzően F. Lesar nyugdíjjárulékot fizetett az alkalmazottak nyugdíjbiztosítási intézetébe (Pensionsversicherungsanstalt der Angestellten, a továbbiakban: biztosítási szervezet) tanulmányi szerződésének és munkaviszonyának teljes időtartama folyamán mind 18. életévének betöltését megelőzően, mind azt követően.

11. A stájerországi posta- és távíró-igazgatóság (Post- und Telegraphendirektion für Steiermark) 1973. augusztus 23-i határozatával a szolgálati idővel egyenértékű időként feltétel nélkül beszámította a felperes nyugdíjjogosultságának kiszámítása tekintetében a 18. életévének betöltése és a közszolgálatba lépése között teljesített összesen öt évet és tizenöt napot. Ezek az idők a következő időszakokból álltak:

– az 1967. június 3-tól 1967. szeptember 13-ig szerződéses közszolgálati alkalmazottként végzett tevékenység;

– az 1967. szeptember 14-től 1972. február 17-ig a dolgozók gimnáziumában folytatott tanulmányok, és

– az 1972. március 1-jétől 1972. június 30-ig szerződéses közszolgálati alkalmazottként végzett tevékenység.

12. 1974. május 22-i határozatával a biztosítási szervezet F. Lesar 18. életévének betöltését követően szerződéses közszolgálati alkalmazottként teljesített, szolgálati idővel egyenértékű beszámított időkre vonatkozóan úgynevezett „átviteli díjat” állapított meg és fizetett ki a szövetségi állam (Bund) részére. Ennek összege 4785 osztrák schilling (ATS) volt.

13. Az 1974. március 28-i és az 1974. május 22-i határozattal 33 160,05 ATS összeget állapítottak F. Lesar részére visszatérítés címén, amely – többek között – a felperes által a 18. életévét megelőző tanulmányi, illetve szerződéses közszolgálati alkalmazotti jogviszonyának ideje alatt megfizetett nyugdíjjárulékra vonatkozott.

14. F. Lesart 2004. augusztus 31-ével nyugdíjazták. Ennek keretében a személyzeti hivatal nyugdíja összegét az 1973. augusztus 23-i határozatban elismert korábbi időszakok beszámításával határozta meg.

15. 2011 augusztusában F. Lesar a 18. életévét megelőzően teljesített tanulmányi idők, illetve szerződéses közszolgálati alkalmazotti jogviszonyban töltött idők szolgálati idővel egyenértékű időkként történő beszámítását kérte. A személyzeti hivatal e kérelmet 2012. augusztus 23-i határozatával elutasította. F. Lesar ekkor keresetet nyújtott be a Verfassungsgerichtshof (alkotmánybíróság) előtt. E bíróság azonban megállapította e kereset tekintetében saját hatáskörének hiányát. F. Lesar ekkor a kérdést előterjesztő bírósághoz fordult ugyanazzal a kérelemmel.

16. E bíróság szerint a kérelem elutasítása nem indokolt, ha a 2000/78 irányelv hatálybalépését követően a jogi helyzet megváltozott. Úgy véli, hogy a jelen ügyben a 18. életév betöltését megelőzően teljesített tanulmányi és szolgálati idők szolgálatba lépést megelőzően teljesített idők címén történő beszámításának megtagadása életkoron alapuló eltérő bánásmódot valósít meg, felmerül benne ugyanakkor, hogy ezen eltérő bánásmód mindazonáltal igazolható-e.

17. E körülmények között a Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Úgy kell-e értelmezni a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, amely szerint az olyan tanulmányi időket és a szövetségi állammal (Bund) fennálló szerződéses közszolgálati alkalmazotti jogviszonyban töltött olyan időket, amelyekre tekintettel járulékot kellett fizetni a kötelező nyugdíjbiztosításba, köztisztviselői nyugdíj megszerzése céljából a szolgálatba lépést megelőző, szolgálati idővel egyenértékű időkként

a) figyelembe veszik, amennyiben a 18. életév betöltését követő időkről van szó, minek során a társadalombiztosítási szerv ebben az esetben a társadalombiztosítási jogszabályok szerint ezen idők beszámításáért átviteli díjat fizet a szövetségi állam (Bund) részére; ezzel szemben

b) nem veszik figyelembe, amennyiben a 18. életév betöltését megelőző időkről van szó, minek során a be nem számítás esetében az ilyen időkre a szövetségi állam (Bund) nem részesül átviteli díjban, és a biztosított számára visszatérítik a nyugdíjbiztosítási járulékot, különösen, ha azt is fontolóra vesszük, hogy ezen időknek az uniós jog által kikényszerített utólagos beszámítása esetén fennállna annak lehetősége, hogy a társadalombiztosítási szerv visszakövetelni a köztisztviselőtől a visszatérítendő összeget, valamint, hogy a társadalombiztosítási szervnek utólagosan átviteli díj fizetésére vonatkozó kötelezettsége keletkezik a szövetségi állam felé?”

III – **Elemzés**

18. A Felber-ítélethez (C-529/13, EU:C:2015:20) vezető ügyben a Bírósághoz azzal a kérdéssel fordultak, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja a köztisztviselő által 18. életévének betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámítását a nyugdíjjogosultság megszerzése és az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából, miközben ezen időket, ha azokat ennek az életkornak a betöltését követően teljesítették, beszámítják.

19. A Bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdésének a) pontja azzal, hogy ezen öregségi nyugdíj kiszámítása céljából a köztisztviselők egy részét kizárja a 18. életévük betöltését megelőzően teljesített tanulmányi idők beszámításához való jog alól, a köztisztviselők 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett díjazási feltételeit érinti. Következésképpen az említett irányelvet alkalmazni kell az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetre.

20. Ezzel kapcsolatban a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a 2000/78 irányelv hatálya az ezen irányelv (13) preambulumbekezdésével együtt értelmezett 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának és (3) bekezdésének fényében úgy értendő, hogy nem terjed ki azon szociális biztonsági és szociális védelmi rendszerekre, amelyek juttatásai nem feleltethetők meg a díjazás EUMSZ 157. cikk (2) bekezdése szerinti fogalmának.[5] A Bíróság emlékeztetett továbbá arra, hogy az EUMSZ 157. cikk (2) bekezdése értelmében vett „díjazás” fogalmába valamennyi, készpénzben vagy természetben adott vagy a jövőben adandó juttatás beletartozik, feltéve hogy – akár közvetetten – azt a munkavállalónak a munkáltató a munkavállaló munkaviszonyára tekintettel biztosítja.[6]

21. Márpedig az említett ügy tárgya az volt, hogy a G. Felber által 18. életévének betöltését megelőzően teljesített, a szövetségi államnál (Bund) való szolgálatba lépését megelőző tanulmányi időket nyugdíjjogosultsága tekintetében nem számítják be. Nem volt vitatott, hogy az öregségi nyugdíj összege a szolgálati időktől és a szolgálati időkkel egyenértékűnek tekintett időktől, továbbá a köztisztviselő illetményétől függ, valamint hogy az öregségi nyugdíj olyan, készpénzben a jövőben adandó juttatás, amelyet a munkáltató fizet alkalmazottai számára az ez utóbbiak munkaviszonyának közvetlen következményeként. E nyugdíj ugyanis a nemzeti jogban díjazásnak minősül, amelyet továbbra is folyósítanak a szolgálati jogviszony keretében, amely a köztisztviselő nyugállományba lépését követően is fennmarad. Az említett nyugdíj ennek alapján az EUMSZ 157. cikk (2) bekezdése értelmében vett díjazásnak tekinthető.[7]

22. Ezt követően a Bíróság megállapította, hogy az ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett közvetlenül életkoron alapuló eltérő bánásmódot hoz létre.[8]

23. Harmadszor a Bíróság azt vizsgálta meg, hogy ezen eltérő bánásmód a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel mindazonáltal igazolható-e.

24. A Bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a köztisztviselő által a szolgálatba lépést megelőzően, a szolgálati jogviszonyon kívül teljesített idők tekintetbevétele olyan, eltérést engedő szabály, amelyet azért vezettek be, hogy a nyugdíjjogosultság megszerzése szempontjából ne kerüljenek kedvezőtlenebb helyzetbe azok a köztisztviselők, akik a szövetségi államnál (Bund) való szolgálatba lépésüket megelőzően magasabb szintű képzést folytattak azoknál, akiknek alkalmazása nincs semmilyen különös képzési feltételhez kötve, és akik következésképpen 18 éves korukban szolgálatba léphettek a szövetségi államnál (Bund). A köztisztviselők nyugdíjrendszerének szabályait tehát akként alakították ki, hogy az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából tekintetbe veendő teljes pályafutás a közszolgálatba lépéshez előírt minimális életkortól induljon. Az ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás célja a nyugdíjrendszerbe való járulékfizetés kezdőnapjának egységesítése és ezáltal a nyugdíjkorhatár fenntartása volt. Ebben az összefüggésben a 18. életév betöltését megelőzően teljesített iskolai képzési idők beszámításának kizárását igazolja az, hogy az érintett személy ezen időszakok folyamán főszabály szerint nem folytat semmilyen díjazás fejében végzett tevékenységet, amely nyugdíjjárulék-fizetésnek adna helyt.[9]

5 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

6 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

7 — Felber-ítélet, (C-529/13, EU:C:2015:20, 23. pont).

8 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 25–27. pont).

9 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 31. pont).

25. A Bíróság szerint e cél jogszerű foglalkoztatáspolitikai célnak minősülhet, amennyiben e cél követése lehetővé teszi az egyenlő bánásmód elvének az adott ágazat valamennyi munkavállalója számára a munkaviszonyuk lényeges eleme – például a nyugdíjba vonulás időpontja – tekintetében történő biztosítását. [10]

26. A Bíróság ezt követően megvizsgálta, amint azt a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése megköveteli, hogy e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek-e.

27. Egyrészt, ami az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdése a) pontjának megfelelő jellegét illeti, a Bíróság megjegyezte, hogy a közszolgálatba való felvételhez előírt minimális életkort a 18. életévben rögzítették, ennélfogva a köztisztviselő kizárólag ezen életkor betöltését követően léphet be a köztisztviselők nyugdíjrendszerébe, és fizethet e rendszerbe járulékot. [11] Következésképpen a 18. életév betöltését megelőzően teljesített iskolai képzési idők beszámításának e rendelkezés alapján történő kizárása alkalmas az arra irányuló jogszerű cél elérésére, hogy olyan foglalkoztatáspolitikát fogadjanak el, amely lehetővé teszi, hogy a köztisztviselői nyugdíjrendszer valamennyi tagja azonos életkorban kezdje meg a járulékfizetést és szerezzen jogosultságot teljes öregségi nyugdíjra, és ezáltal biztosítsa a köztisztviselők közötti egyenlő bánásmódot. [12]

28. Másrészt, ami azt a kérdést illeti, hogy az ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás nem megy-e túl azon a mértéken, amely az általa követett cél eléréséhez szükséges, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az alapeljárás kiindulópontjául szolgáló kérelem nem a szolgálati idők beszámítására irányul, mint a Hütter-ítélethez (C-88/08, EU:C:2009:381) vezető ügyben, hanem kizárólag a középiskolában vagy felsőfokú oktatási intézményben teljesített tanulmányi idők beszámítására. [13]

29. E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy az ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás koherensnek tűnik a kérdést előterjesztő bíróság által előadott igazoló ok fényében, amely nem más, mint azon időszakoknak az öregségi nyugdíj számításából való kizárása, amelyek folyamán az érintett személy nem fizetett járulékot a nyugdíjrendszerbe. [14] A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az 1965. évi PG 54. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglalthoz hasonló intézkedés megfelelő a hivatkozott cél eléréséhez, és nem megy túl azon a mértéken, amely e célok eléréséhez szükséges. [15]

30. A jelen ügy keretében a kérdést előterjesztő bíróság kérdését abból a célból adta elő, hogy a Bíróság pontosítsa lényegében azt, hogy ez a megállapítás átültethető-e az olyan szerződéses közszolgálati alkalmazottak által teljesített tanulmányi időkre és szolgálati időkre, akik a szövetségi állam (Bund) szolgálatában álltak 18. életévük betöltését megelőzően is. Más szóval a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdésével és (2) bekezdésének a) pontjával, valamint 6. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e, vagy sem, egy olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a szövetségi állam (Bund) szerződéses közszolgálati alkalmazottja által teljesített tanulmányi időket és szolgálati időket nem számítják be a köztisztviselő nyugdíjjogosultságának kiszámítása szempontjából, amennyiben az érintett ezeket az időket a 18. életévének betöltését megelőzően teljesítette.

31. Emlékeztetek elöljáróban arra, hogy a Bíróság, amikor arra keresett választ, hogy a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) vagy (2) bekezdése alapján fennáll-e az igazolás, úgy döntött Felber-ítéletében, (C-529/13, EU:C:2015:20), hogy vizsgálatát kizárólag az e cikk (1) bekezdésének vonatkozására korlátozza. Nyilvánvalóan ez magyarázza, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által a jelen ügy keretében előadott kérdésben nem tett említést az említett cikk (2) bekezdéséről.

10 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 32. pont).
11 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 34. pont).
12 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 35. pont).
13 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 36. pont).
14 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 37. pont).
15 — Felber-ítélet (C-529/13, EU:C:2015:20, 39. pont).

32. Mindazonáltal úgy vélem, a jelen ügyet a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésére tekintettel kell vizsgálni.

33. Ennek kapcsán emlékeztetek arra, hogy még ha a kérdést előterjesztő bíróság ténylegesen az ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének értelmezésére korlátozta is kérdését, e körülmény nem képezi akadályát annak, hogy a Bíróság a nemzeti bíróság részére az uniós jognak az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásához hasznos, valamennyi értelmezési szempontját megadja, függetlenül attól, hogy a nemzeti bíróság kérdései megfogalmazásában utalt-e azokra, vagy sem.[16]

34. Megjegyzem továbbá, hogy írásbeli észrevételeiben az osztrák kormány úgy vélte, hogy az alapügy tárgyát képező eltérő bánásmód nem csupán a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel, de ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdésére tekintettel is igazolt. Egyébként a Bíróság valamennyi felet felhívta arra, hogy a tárgyaláson foglaljon állást ezen utóbbi rendelkezés értelmezésével és a jelen ügy tekintetében való alkalmazhatóságával kapcsolatban.

35. Álláspontom szerint nem helytálló az alapügy tárgyát képező szabályozásnak elsődlegesen a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel történő vizsgálata, mivel az e szabályozás által követett cél pontosan megegyezik az ezen irányelv 6. cikke (2) bekezdésének céljával, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben a rendszerbe történő belépést vagy a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultságot életkorhoz kössék.

36. Márpedig pontosan erre a célra hivatkozott a Bíróság Felber-ítéletében (C-529/13, EU:C:2015:20), amikor megállapította, hogy az ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás alkalmas az arra irányuló jogszerű cél elérésére, hogy olyan foglalkoztatáspolitikát fogadjanak el, amely lehetővé teszi, hogy a köztisztviselői nyugdíjrendszer valamennyi tagja azonos életkorban kezdje meg a járulékfizetést és szerezzen jogosultságot teljes öregségi nyugdíjra, és ezáltal biztosítsa a köztisztviselők közötti egyenlő bánásmódot.[17]

37. Amint azt az osztrák kormány bemutatta, az alapügy tárgyát képező szabályozás a 18. életévet megelőző tanulmányi vagy szolgálati idők beszámítását pontosan a köztisztviselői nyugdíjrendszerbe való járulékfizetés kezdőnapjának egységesítése és ezáltal a nyugdíjkorhatár fenntartása céljából zárja ki. Az ilyen szabályozás tehát azon szabadság kifejeződése, amellyel a tagállamok a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése alapján rendelkeznek a tekintetben, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben a rendszerbe történő belépés vagy a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultságot életkorhoz kössék. Egyébként e rendelkezés szövege értelmében a tagállamoknak nem csak arra van lehetőségük, hogy különböző életkorokat határozzanak meg a munkavállalók vagy munkavállalók csoportjai vagy kategóriái tekintetében, de arra is, hogy valamely foglalkoztatási szociális biztonsági rendszeren belül olyan olyan eszközöket alkalmazzanak, amelyek alkalmasak egységes belépési kor vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjkorhatár biztosítására.

38. A Bíróság HK Danmark ítéletében (C-476/11, EU:C:2013:590) és Dansk Jurist- og Økonomforbund (C-546/11, EU:C:2013:603) ítéletében kimondta, hogy mivel a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy kivételt írjanak elő az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve alól, ezt a rendelkezést megszorítóan kell értelmezni.[18]

39. A Bíróság szerint a 2000/78 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely szerint e rendelkezés célja annak a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerek minden fajtájára történő alkalmazása, azzal a hatással járna, hogy kiterjesztené e rendelkezés hatályát, tekintet nélkül az említett rendelkezés értelmezésének megszorító jellegére.[19]

16 — Lásd különösen: HK Danmark ítélet (C-476/11, EU:C:2013:590, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

17 — Felber-ítélet, (C-529/13, EU:C:2015:20, 35. pont).

18 — HK Danmark ítélet (C-476/11, EU:C:2013:590, 46. pont); Dansk Jurist- og Økonomforbund ítélet (C-546/11, EU:C:2013:603, 41. pont).

19 — HK Danmark ítélet (C-476/11, EU:C:2013:590, 47. pont); Dansk Jurist- og Økonomforbund ítélet (C-546/11, EU:C:2013:603, 42. pont).

40. Ebből az következik, hogy a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése csak azon foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekre alkalmazandó, amelyek az időskor és a rokkantság kockázatait fedezik. [20] Ezenkívül nem tartozik e rendelkezés hatálya alá az e kockázatokra vonatkozó foglalkoztatói szociális biztonsági rendszert jellemző valamennyi tényező, hanem csak azok a tényezők, amelyeket e rendelkezés kifejezetten megemlít. [21]

41. Következésképpen annak vizsgálatához, hogy valamely nemzeti intézkedés a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében foglalt kivétel hatálya alá tartozik-e, arról kell meggyőződni egyrészt, hogy ezen intézkedés az időskor és rokkantság kockázatait fedező foglalkoztatási szociális biztonsági rendszer keretébe illeszkedik-e, másrészt hogy ezen intézkedés az e rendelkezésben említett esetek, vagyis „ [...] a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság [...] – beleértve [azok] különböző életkorhoz kötését”, sorába tartozik-e.

42. Az osztrák kormányhoz hasonlóan azon az álláspontón vagyok, hogy a 2000/78 irányelv 6. cikke (2) bekezdése alkalmazásának feltételei teljesülnek a jelen ügyben.

43. Olyan nemzeti szabályozásról van ugyanis szó, amely a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszer tekintetében alkalmazandó, és amelynek célja a köztisztviselői nyugdíjrendszerbe való belépés, valamint az öregségi nyugdíjellátásokra való jogosultság korhatárának a megállapítása.

44. Jóllehet a 2000/78 irányelv nem határozza meg, mit kell „foglalkoztatási szociális biztonsági rendszereken” érteni, e fogalom meghatározása szerepel viszont a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [22] 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában. E rendelkezésből az következik, hogy „a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerek olyan, a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv[[23]] hatálya alá nem tartozó rendszerek, amelyek célja, hogy valamely vállalkozásban vagy vállalkozások csoportjában, gazdasági ágazatban vagy foglalkoztatási ágazatban vagy ilyen ágazatok csoportjában akár alkalmazottként, akár önálló vállalkozóként tevékenykedő munkavállalóknak olyan ellátásokat biztosítsanak, amelyek a törvény által szabályozott kötelező érvényű szociális biztonsági rendszerek által biztosított ellátásokat kívánják kiegészíteni vagy helyettesíteni, akár kötelező, akár választható az ilyen rendszerekben való tagság”.

45. Márpedig, amint azt az osztrák kormány helytállóan megjegyzi, a köztisztviselői nyugdíjrendszer olyan rendszer, amely a 2006/54 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontja által szabályozott általános nyugdíjbiztosítási rendszer által biztosított ellátásokat helyettesítő ellátásokat nyújt valamely foglalkoztatási ágazat tagjai számára. Ebben az értelemben a szövetségi köztisztviselők az ASVG 5. cikke (1) bekezdése 3. pontjának a) alpontja értelmében azért vannak kizárva az ASVG által létrehozott nyugdíjbiztosítási rendszerből a szövetségi államnál (Bund) fennálló közszolgálati alkalmazásukból kifolyólag, mert munkaviszonyuk a nyugdíjbiztosítási rendszer által nyújtottakkal egyenértékű ellátásokra jogosítja őket.

20 — HK Danmark ítélet, (C-476/11, EU:C:2013:590, 48. pont); Dansk Jurist- og Økonomforbund ítélet (C-546/11, EU:C:2013:603, 43. pont).

21 — HK Danmark ítélet (C-476/11, EU:C:2013:590, 52. pont).

22 — HL L 204., 23. o.

23 — HL 1979. L 6., 24. o.

46. Ezenkívül a 2006/54 irányelv 7. cikkének (2) bekezdését kell megemlíteni, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlatát [24] kodifikálja azzal, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekkel egyenértékűnek tekinti „a munkavállalók egy adott csoportját – mint például a köztisztviselőket – érintő nyugdíjrendszereket, amennyiben a rendszer értelmében fizetendő juttatások kifizetését a munkavállaló állami munkáltatóval fennálló munkaviszonya indokolja”, míg az, hogy egy ilyen rendszer általános jogi rendszer részét képezze, e tekintetben irreleváns.

47. A fentiekből az következik analógia útján, hogy az alapügy tárgyát képező köztisztviselői nyugdíjrendszert a 2000/78 irányelv értelmében vett foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerrel egyenértékűnek kell tekinteni.

48. Az osztrák kormány következésképpen a 2000/78 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében megalapozottan alkalmaz olyan nemzeti szabályozást, amelynek célja, hogy e rendszeren belül fenntartsa az e rendszerbe történő belépésnek és az e rendszer keretében nyújtott nyugdíjellátásokra való jogosultságnak az egységes korhatárát.

IV – **Végkövetkeztetések**

49. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az alábbi választ adja a Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság) által előterjesztett kérdésre: A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapügy tárgyát képezi, amely kizárja a köztisztviselő által a 18. életévének betöltését megelőzően teljesített tanulmányi és szolgálati időknek öregségi nyugdíjjogosultsága és öregségi nyugdíja összegének kiszámítása tekintetében történő beszámítását, amennyiben e szabályozás célja az, hogy a köztisztviselői nyugdíjrendszeren belül az e rendszerbe történő belépés és az e rendszer keretében nyújtott nyugdíjellátásokra való jogosultság korhatárának az egységes meghatározását biztosítsa.

24 — Lásd különösen: Beune-ítélet (C-7/93, EU:C:1994:350) és Griesmar-ítélet (C-366/99, EU:C:2001:648).